

Знання, а не підкуп

Усе частіше можна почути про фармацевтичні компанії, які задля підвищення обсягів продажу продукції та одержання необхідних дозволів із боку контролюючих органів не гребують підкупом медичних працівників і держслужбовців. Ні для кого не секрет, що така практика просування лікарських засобів популярна й в Україні. Цікаво, що в більшості випадків вона проводиться під приводом інформування лікарів та аптечних працівників про нові препарати й буцімто підвищення їхнього професійного рівня. Кілька десятків років тому в поняття «фармацевтична інформація» вкладався зовсім інший зміст, аніж тепер

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЕТИЧНІ ЗАСАДИ

— У 70–80-ті роки наданню кваліфікованої фармацевтичної інформації для лікарів приділялася надзвичайно велика увага, — розповідає ветеран закарпатської фармації, провізор Неля Петрівна Ковалик. — На виконання наказу МОЗ УРСР, відділу охорони здоров'я та аптекоуправління Закарпатського облвиконкому в 1978 р. при поліклінічному відділенні центральної міської клінічної лікарні (м. Ужгород) спеціалісти аптекоуправління організували кабінет фармацевтичної інформації (КФІ), яким завідувала провізор Наталія Давидівна Мірошниченко. За кілька років КФІ перетворився на ефективну інформаційну базу безвідмовного методу лікарського забезпечення населення.

КФІ працював у приміщенні площею 20 м², був оснащений спеціальними меблями, телефоном з автоприставкою, необхідними наочними посібниками, довідково-інформаційною літературою, картотекою лікарських препаратів. У кабінеті регулярно оновлювали тематичні експозиції нових вітчизняних та імпортованих ліків. Відповідний інтер'єр КФІ сприяв створенню належних психологічних, ділових і колегіальних взаємовідносин між лікарями та спеціалістом кабінету, фармацевтами. Функціонування в суміжному приміщенні філії Центральної районної аптеки № 1 дозволяло оперативно вирішувати багато питань, пов'язаних із медикаментозним забезпеченням населення.

Кабінет працював за планом, узгодженим із завідувачем поліклінічного відділення,

головним лікарем лікарні, завідувачем ЦРА й начальником відділу фармацевтичної інформації аптекоуправління.

Завідувачка кабінету Наталія Мірошниченко використовувала різні форми й методи інформування, ефективність яких неодноразово підтверджувалася на практиці. Наприклад, для лікарів поліклініки, а їх налічувалося понад 150 фахівців 28 спеціальностей, готувалася щоденна фармацевтична інформація щодо наявності лікарських засобів в аптеках міста, показань до застосування, фармакологічної дії, ціни. Особливо для підготовки таких повідомлень

були надіслані до КФІ з відділу фармацевтичної інформації аптекоуправління інструктивно-методичні матеріали про нові вітчизняні й імпортовані препарати. Також оформлялися спеціальні альбоми, де наочно були представлені переліки лікарських засобів за фармакологічними групами та показаннями до застосування.

Наталія Мірошниченко активно практикувала в своїй роботі й таку форму інформування, як письмові повідомлення. Для надсилання повідомлень використовувалися спеціальні стандартні бланки — сигнальні й інформаційні листки.



Для кожного кабінету лікаря формувалися папки «Фармацевтична інформація», де систематизувалися дані щодо наявності лікарських засобів, інструкції до нових і «забутих» ліків, виписки з наказів МОЗ СРСР і УРСР, регламентуючі правила виписування ліків, інформаційні повідомлення про ймовірні заміни тимчасово відсутніх медикаментів. На цих інформаційних матеріалах завжди зазначалася їхня профільна спрямованість: лікарю-терапевту, лікарю-хірургу.

Завідувачка КФІ часто виступала на оперативних лікарських нарадах і конференціях. Пізнавальними за своїм змістом були тематичні дні, які проводилися в кабінеті. День спеціаліста також готувався за планом, погодженим із завідувачем поліклінічного відділення і начальником відділу фармацевтичної інформації аптекоуправління. У програму Дня вносилися інформація про асортимент ліків в аптеках, перспективи нових надходжень, результати застосування нових вітчизняних лікарських препаратів, новинки довідково-медичної літератури, які добиралися відповідно до тематики заходу.

ДЛЯ ЧИСТОТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ

Поліклінічне відділення міської клінічної лікарні було базовим закладом з упровадження в медичну практику нових лікарських препаратів. За угодою з відділом фармацевтичної інформації та головними спеціалістами облздороввідділу, нові медикаменти надходили в ЦРА № 1. Подальше впровадження препаратів у практичну роботу лікарів проводив кабінет фармацевтичної інформації. На основі інструктивно-методичних і довідково-інформаційних матеріалів ГАПУ МОЗ СРСР і ГАПУ МОЗ УРСР, відділу фармацевтичної інформації аптекоуправління КФІ відповідав за інформаційне забезпечення, контролював стан упровадження й використання лікарями нових ліків при призначеннях, узагальнював відгуки про результати їхнього застосування.

Щорічно на базі поліклінічного відділення і КФІ вивчалось близько 20 препаратів першого і другого року впровадження. Відгуки про застосування нових засобів в умовах міської поліклініки мали велике значення у визначенні їхньої перспективної потреби для медичних закладів області.

Як показувала практика, не весь асортимент лікарських засобів використовувався лікарями. Нерідко перевагу віддавали імпортом, хоча мали вітчизняні аналоги.

Тому одним з основних завдань КФІ було посилити й конкретизувати інформування лікарів стосовно всієї номенклатури, що, врешті-решт, сприяло наданню максимальної медикаментозної допомоги населенню.

Водночас не менш необхідною вважалася роз'яснювальна робота серед населення. Розмови з відвідувачами поліклініки в КФІ, кабінетах лікарів про правила отримання й застосування ліків і шкоду самолікування, участь у випусках «Санбюлетенів» ЦРА № 1 і міської поліклініки — такими були головні

постачання й торгівлі медтоварами дозволяло Наталії Мірошниченко повністю забезпечувати медичних працівників достовірною фармацевтичною інформацією. Як результат такої роботи — відсутність скарг і нарікань на медикаментозне забезпечення з боку пацієнтів поліклініки.

КФІ міської поліклініки Ужгорода діяв як навчальна база для студентів-медиків УЖДУ, школа передового досвіду для провізорів-технологів кабінетів фармацевтичної інформації та закладів охорони здоров'я області.



СИГНАЛЬНИЙ ЛИСТОК _____ 198_ г.

Головному врачу
Аптека № _____
Просим шире использовать в лечебной практике

Наименование препарата	Форма выпуска	Примечание

ИНФОРМАЦИОННЫЙ ЛИСТ _____ 198_ г.

Аптека № _____
К сведению врачей!

Поступали в аптеку	Временно отсутствуют	Ремонтопригодны замещения

методи проведення санітарно-просвітньої роботи.

Постійне вивчення відділом фармацевтичної інформації Закарпатського аптекоуправління досвіду роботи обласних і республіканських кабінетів сприяло впровадженню

нових передових форм

і методів інформаційної діяльності. Так, у 1985 р. була організована автоматизована аптечна довідкова служба для населення Ужгорода, оснащена диспетчерськими засобами зв'язку. Вона мала змогу вчасно отримувати дані від аптек міста про наявність ліків і забезпечувала оперативне повідомлення цих даних абонентам, у тому числі КФІ, що, зрозуміло, позитивно впливало на своєчасне інформування лікарів у процесі призначення ліків хворому.

Вивчення довідково-інформаційних матеріалів відділу фармацевтичної інформації, повідомлень відділу організації

— Усю інформаційну роботу та до-мовленості з обласним відділом охорони здоров'я, головними лікарями лікарень і поліклінік щодо діяльності КФІ особисто координував генеральний директор ЗОВО «Фармація» Андрій Лукич Сятиня, — розповідає Неля Ковалик. — Саме завдяки його постійній підтримці, фінансуванню технічного оснащення, добору кваліфікованих кадрів кабінети фармацевтичної інформації функціонували в закарпатських лікарнях більше 10 років.

У 80–90-х роках ЗОВО «Фармація» у районних поліклініках і лікарнях відкрило та фінансувало діяльність 13 кабінетів фармацевтичної інформації, трьох довідково-автоматизованих аптечних бюро (в Ужгороді, Мукачеві й Хусті), а в аптекоуправлінні — обласного відділу фармацевтичної інформації.

Із 1995 р. у зв'язку зі зміною керівництва ЗОВО «Фармація» та його поступовою комерціалізацією розпочалося планомірне закриття КФІ. На початку 2000 р. від кабінетів фармацевтичної інформації залишилися тільки спогади.

Лариса Дедишина